

STUDIST

I □ II

TALLINNAS

VIINA-, TALVE- JA JÕULUKUU
MCMXX

NÄÄRIKUU
MCMXXI

W. H. H. H. H.

W. H. H. H. H.

S T U D I S T .

I.

Eesti Drama Studio Tallinnas,

Viina, talve- ja jõulukuu
MCMXX.

S T U D I O I D .

Eesti Draama Studioõ Tallinnas

Nääriluu
MCMXXI.

Nr. 1

Elu siht.

Lees maru ja möllu,
Uks vaikne silm,
Seal raab pilve taha...
Ja jälle näib meil.

Rõõnustab närkenud rändaja
Pikk tee tema käidud...
Ta on seda näinud,
Mis otsinud see.

Seal langeb hall vari,
Ja sähvatab mõek...
Mõne laulu heli
Ja kustunud kõik...

Kui igavesest alles
Jät taha, kus käinud
See äratab noorust,
Kui tundmusest rind.

Keek maru ja möllu
Uks vaikne silm
Ta pilob mu hinges,
Kui kutsus ta mind.

K. Tuimann 1920.

Joh. Põldroos.

Näitekunst, näitleja ja publikum.

Olen ilutsend vaadates terveid kogusi kunstiteoseid, tundsin lõbu maalide rikkaist värve kombinatsioonest, täiusteni väljatööt rait kujest, raiut marmori, gipsi ehk puusse: - on mu üle voolanud muusika võimas laine kaasa kiskudes hinge ja tunnet, maitsesin esteetilist lõbu vaadates ilusaid maakohte ja puht stiililist arhitektuurat. -

Lugesin kirjandus toodeid vanemaist uuemaini, suutsin süveneda, ühineda kirjaniku tunnetega, arusaada ta hingeelust, meeoleulist, ning võisin talle kaasa elada, kaasa tunda, kuid ükski noist pole tulnud, nii võimsana mu üle, nii tugevalt kaasa kiskunud kui näitekunst väljendat, kui kunst puhas draamatiline ja kaasaelat näitlejast endast - hingelises näidendis. See on kunst, esim. ja kõigen kunsti ja luule vabaduses. -

Vaadates mainit mängu, upub temas vaataja tunne ja mõistus, terve olevus, ümbrus ja ise. Tõusevad uued tunded, mõtted, kaasa elades mängus olevale sündmuselle, isikuile, nende ümbruse tegevuse aatele tunned et oled päästnata, seot kõige selle ilmaga, tegevusega, tunned et oled üks tegur mis sünnib seal näitelaval. -

Mainit tundeid ja psüühilisi läbielanguid, suudab vaataja näitelavalt saavutada, ainult siis, kui näitleja sedasena tunnet läbielab, kui tol pole ainust momenti kus ta tunneks ennast enesena, ainus võõriti samm, liigutus, ütlus näitlejalt purustab ühel hoobil publikumi kaasa elangu, kui ta taunud, peab olema iga veiksen väljendus kokkukõlas, mis sünnitab kunstivõimsa terviku - si nängi näitleja tekstiga, vaid tekst näitlejaga, tekst see surnud kuju saab elavaks näitleja verrega, ja leheküljed täis surnuid lauseid, visatakse miski uena, elavana, miski spontaanina publikumile, sünnib teda kaasaelama, kisub pöörisesse, rikastab vaatajat, süvendab ta tunde elu, põrutab, äratab, liidab, näitelav

ja publikumi üheks elavuseni, kus igaüks tunneb oma kohustust teise vastu.

Shakespeare ütleb: " Näitleja, kes kuningat näitleb, olgu terвитet, omi naske maksan sulle korralikult Vahre rüütel asu nõega ja kilbiga tööle ja armasta, ja sa ei pea asjata ohkana. Edenda rahuliselt oma osa, sest sa ajad ka need naerud, kellega kopsud naeru ei kannata, aga ainult siis, kui teie salvid ei lonka. -

Olen näinud näitlejaid, kes ei elud kõnes, ega inimese sarnane üleüldse. Arvan, et loomad neid mõni looduse põhiline, kes oma suetid hästi osand, nii halvasti ainasid nad inimesugu järele. " -

Näus mängus mängus mis peale suutma kiskuda näitlejat ja publikumi ühisele tundele, olgu näitlejal alaline sõnade ja liigutuste, liigutuste ja sõnade vastastikune kokkukõla. Si üle astuda loomliku lähtusest piiridest. Mõni liialdus ehk kõrgendus võib mõistatada hulga naeru ajada. Kuid haa- vab ühe tundja näitsev, kuid ta otsus on rohkem väärt kui taie saadi arvamine.

Peab sulama kunstuma näitleja enese isik, ümb- rus ja mõte, peab tundma suu visamine überpaigu- tus, vaibudes enese unustusest mängus olevasse tüü- pi, peab mõtlema juba tema peaga, ümbriusest arusaama tema vastekohalt, tundma mängitava isikut mitte nois võtteis mis esinevad mängus, vaid ettekujutu- sena ka mängus väljaspool tema vihaseid, kurbe ja rõõmsaid j.n.e. motive. Si üheski sel esingus to- hi tunda sündmuse ega tehnika lõhna. Kui näitleja seda kõik suudab omale süllida sõnalisel kujundu- ses, teadliku ja mõnusa väljenduste leidnud, siis on mängu siht saavutat näitleja jägab oma tunnet pub- likumiga, publikum ja näitleja, näitleja ja publikum need on teine teiseiga lahutamata seot, mida tunneb üks, seda tunneb ka teine (muidugi mängu ajal).

Kunstiteos ühel ehk teisel alal pakub heile esteetilist naitsmist, seane aru kunstniku hinge elu põhijoonist, väljendet kunstis, võime neid endasse aseta ja meie tunneme nois midagi kõrget, ilust, pu- hast ja puha oma hinges. Kuid näitekunst see ülem, on kõige lähemal vaatajalle, sest ta elab loomis si- -

näitleja seega on ta ise loov jõud, loovas kunst, ehk ta küll ei avlda värves lõendil, ei marmoris ja see kunsti teos jääb lähemale talle - tema hingale.

Ole tervitet sa kunst, mis kõige lähen inimeste algjoonile, minu ülin laul sulle !

OLA HUVIST TEATRI VASTU .

K e s k e r .

Juba mõni aasta tagasi, tundsin mina huvi teatri vastu, kui ma teatrisse läksin, tuli mulle mõttesse - kas ma peaksin kord minule need ajad tulena, et viiks sin kusagil teatris mängida ? Kuid siiski, kellegi soovitusel astusin asjaarnastajate näiteseltskonda. Seal kaasanängides kasvas ikka rohkem minu huvi teatri vastu. Mingisuguste vahejuhtumiste pärast pidin sealt lahku. Läksid jällegi paar aastat mööda, kuid kõik püüdnised olid asjata. Lugesin lehte, ning leidsin et avatakse teatristudio. Võtsin kohe nõuks sinna sisse astuda. Järgnevalt läks mul korda. Ometi kord olen ma kätte saanud mitu annugi igatsenud olen. Nüüd, kus ma seal kaasa töötan, tunnen veel suuremat huvi teatri vastu, ja katsun kuni viinse võimaluseni kaasa töötada. Mõne nädalise töötamise järel mängisime juba teatris kaasa. Li meil kõige huvi selle vastu oli, läks etendus meil hästi korda, nii siis, tahan ikka veel suurema huviga edasi töötada.

T U N D M U S .

Mida rohkem Studiost osa võtan, seda rohkem tunnen vaimustuskunsti vastu. Vahest mõjub ta mu peale nii tugevalt, vahest nii rõõmsalt, et süünes tundmus on nagu oleks lind, kes värisevail tiivul naab pealt kõrgele tõuseb.

Lyd. R O O .

Näitekunst ja tema nõuanised.

Vita brevis, ars longa est.

Mis on kunst ?

Mina arvan, kunst on inimese tegevuses tekkinud saadused, ainult esteetilisteks, ilutundelisteks otstarbeteks. Kunstid jagunevad madalimateks ja kõrgeteks kunstideks. Kõrgemate kunstide liiki alluvad:

1. Plastika ja kujurajamise kunst,
2. maalikunst,
3. luulekunst,
4. helikunst,
5. näitekunst.

Need viis kunsti jagunevad veel kahte ossa. Niselt neli esimest kunsti, on isikust eraldi olevad kujutused, aga see viimane, näitekunst - on isikuga ühenduses. Nelja esimese kunstiharu kunstnik, on kunstitöö valmimisel isiklikult väljaspool kunstitööd, aga viienda kunstiharu kunstnik, on ise see materjal, on ise materjali vormija ja sellega kujutava kunstitöös ühenduses. Näitekunstnik peab kõiki mis esteetiliste saaduste loomiseks tarvilik on, ise looma. Et neid saadusi luua, peab ta loomis alal ande ja jõu kohaselt oma ergud ja lihased, oma terve organismuse materjalina ettevalmistama. Tal peab olema tahtejõudu, kannatust, püsivust j. n. e. et tema suudaks õigel viisil ettekujutuse erkude abil, omi tarvilisi erkusid (näit. meeleolu, meeleliigutuse) tegevusse panna, nii et pealtvaataja kaasa suudaks tunda, neid kaasa elaks. Selle järele näeme, et ühe anderikka näitleja peamõnused peakseid olema: suur tahtejõud, ettekujutuse erkude kava ulatus, meeleolu ja meeleliigutuste erkude õrnsus ja peenduvus. Ainult nende kolme peamõnute varal, suudab näitleja esteetiliselt saadusi luua. Toon veel mõned üldilised nõuanded nähtavale, mis näitelaval väga tähtsad on.

Kõige pealt peab oskama näitleja keelt, nii et ta wabalt oskaks ise lauseid kokku seada. Teiseks peab näitlejal olema selge ja kuuldav kõne, et kuulaja ar saaks kõnest. Kolmandaks kuuldav hääl. Et hääl kuuldav oleks, peab oskama tarvitada hingamise lihakseid (näit. rinna, selja, nina, kõri, diaphragma j. n. e.). Neljandaks loomulik ja iseloomu kohane rõhutamise. Pearõhud oleksid: sõna rõhk, lause loogiline rõhk, mõtte rõhk, tunne rõhutamise ja temperamendi rõhk. Viieandaks meeleolu ja meeleliigutuste erkude ja lihaste (näit. kannatlik, kaastundmus, vihastamine, naer, j. n. e.) tegevus. Ja kuueandaks loomulikud keha ja liikmete liigutused. Need oleksid punktid mida iga näitleja peaks täitma. Neid nõudusi suudab iga inimene täita ainult siis, kui ta püüdnud ja tahtmisega seda teeb. Sellepärast noored algajad, olgem tugevad, täidame neid nõudmisi, siis võime kindla olla, et kord sihile jõuame.

R E I M A N N .

Teatri kunst ja ilu.

Ilu on nii palju ilu, nii palju kaunist, ainult tarvis otsida, kui teda leida tahame. Inimesed tahavad elada terve pika elua ja oneti mitte leida ilu sest nad seda ei taha. Kui aga vaatame ligenalt end ümber, leiame igal pool nii suurt ilu, mis loob meile ühtlasi ilusaks. Sellestvaadeldud tõttame uue jõuga vaimustusega otsima ilu igas tema vormis, kujus ja jenduses. Inimene kes näeb ilu, on leidnud suurendusest tõde on ilu ja ilu on tõde. Tõde, mida meie me on meile ilus ja ei iialgi instu ega paha. Niisugustane ka ilu, mis peitub meie sisenises hinges kui tõde tunnetamist - ja see on meile puha. Viimasel on rohkem rõhku pandud just välise ilu peale, mis ilma sisenise iluta muutub kergemeelsuseks, halpuseks. Aga seda suurt ilu tõde, mis meie hinge peidet ots ainult üksikud. Teatri kunst on ainuke, mis lubab järeldada ilu tõde otsinise ritmekesisemas laiuses ja gavuses. (On see kunst iseseisev, või toidab end teatri kunstidest nagu: poesia, muusika, maalikunst, plastiline, n. e.) Ja selle ilutõde leiab see, kelle hing teab.

on, kes tema järele januneb, kelle hinges kunstnik
Näitleja-kunstniku käes, kes leidnud selle ilu, kes
seisab palju. Ta võib, omast rikkast hingest palju
gi anda, mida ta händmise silmapilgul mitu-
selt tagasi saab. Veel enam: ta võib massi hinga-
elu arenemisele palju kaasa aidata, võiks öelda -
pöörata teda juhtida. / Järgneb/.

Katkend kogust "Koolnud kirjanik", mille
1919 aasta lõikusekuu 24 päeval Vetoschka
küla lahingus kaotasin.

Too oli vabriku hoov, kus asus lai, ovalli no-
di tsemendistud mustveeruud, mida poste otsa pen-
dud raudlatt hiigla rõhtnullina ümbritas. Ja too
mustveeruud oli risti - rästi mulklikka vahesein-
ga jaotud; ja tolles mustveeruudis oli pori niig-
liiva, seest solki voolas ühest seinast teise
Seisin madalinal vaheseinal ja koogutasin pori
liiva, mida solkvesi ühes tõi, ning jälle alla pidi
viima.

Pilved olid natule valmid.

Tuul pühkis tolm, prügi hoovil:

Vabrikuhooned mürasid, mõirgasid. Platsmeister
aeles siin-seal, sinna tänna. Raudrööbastest hunku
seisis põlatud tunnines-vaht-sundi ja sõina-
vagnitest kaale kühveldajaid - nälginuid vangi:
"Skrei, ruski! Lustig, immer zu! Skarei, psch
krep!"

Ah...ainult pilvi nägin liuglevat - ainult
nemaid olid vabad, ainult..vaid...muidu kogu ümbrus
kogu olenine kivvi, rauda, tsemendi ja telliskivvi
nässitud. Kalk, külm, kultuurane ja ... Jäin mõtte.
Virgusin. Vee jooks napistus, ning olin musthalli
pori liivale laskunud. Ja ajad sundisid käsel mu-
dale kirja koogutama: "Kus hea, kus halb..."
Liiv sünnitas krabi-sahinat pori all. Edasi kirju-
tasin salme!

"Veel meelüb mulle paik / kus vanem hällis liigut
Ehk kussut käsel, põlvi pääl. / Ja unusta ei saa - /
nii hää ol' säääl.

Koht tõuseb pildima / pääaju koobastest : säääl
künk, / ja künka nõlval talo, mets; / aed upakil -
sees puist / ja põõsast kasv;
toed sauna tugevad; / täis mulka on olg katused;
ja tare takah kiviriit ! / Ja unusta ei saa - / nii
hää ol' säääl.

Kord kaval-kuri mees / neil taloo tuli jutule...
Läks isa kõrtsi temaga... / Kui rudis tagasi - / Siis
kurb ol' kõik .

Sai talo ära müüd' / nii, tinguta - siis koha-
tul' / neil orjata mõis härra man. / Ja unusta ei saa -
Nii hirmus ol' .

Kaks aastat moonapääl / said lõpul siluveeks kibe-
daks : / sest isa kooli, taha' i härra sod ! / Ja
unusta ei saa - / nii halb ol' neil.

Kui juba Jüripäev, / Siis ema palus vanameest, /
et annaks ruumi vaestele : / "Pää neil on varjota, /
" kõht - leivätä ---... "

Surm vanal ligi ol' / .. Ja testamendis kir-
jotas : / "Säääl - Palooltsah - ehitä / " võib tare.
Põllumaast, / " lapp heinamaast. "

Ja ema turvassood / mul hakkas orjana. Ja /
ma sain karjaseks. Ol' kõigil neil / Siluvett ning
valu ja... / Kuid illos, hää !

Ja müüd ma sõdamees - / vang-ori Saksamaal. Riik
jät' / küli pisarihe siia neid, / kuid kodopaika saan-
säääl elan jäl' ! " .

Allkirjaks koogutasin : "MIKA HIND" .

Käsikiri oli vaja koräki läbilugeda, kuid solkvesi
takistas ...

Vabrikuhoonetes müra, es mõirga... Uhest sei-
naugust jooksis puhast vett, mis teisest august äranes.
Koogutasin, koogutasin ka - solki polnudki ! Koogutasin
veel... vell... Peatasin. Mis ? Kirjutusest olid ainult
kriiteldused liivale jäänud. Kuid silmisklin mõteldes
"Vast sõnagi.. vast leian... Ja ühelt kondilt lugesin
" Kode " ... Teiselt kondilt lugesin : " Saan

Kolmandalt kondilt lugesin: " Sääli..." Neljandalt kondilt lugesin: " Hää ..." Vhiuuuuhh... !

Vabrikust kuulsin viilet. Läksin korteri mis kusa-gile kolmenurgelisse, alati leenetavva vabrikusoppi moodustud oli - et kruus nõrumusta kohvileent ja sada viiskümne grammi kartulrukkijahust leiba saada, sest kogu toda saadust pidin sööma, jooma, et jälle koogutella, unistella.

Sofni H I N D O .

SOOVITAV OLEKS . . .

Soovitav oleks, et meie, studistid, kõik ühel meelel oleksime ja rohkem töövilkakust näitaksime. Kogume kõikisugu kirjandust ja pilte j.n.e. selle peale vaatamata, et meil praegu oma päralt ruume ei oleHäädu edu.

Ludnilla P U H M A S .

K R O O N I K A .

Toon lühikese ülevaate 11 okt. 1920 - Studio tegevuse kohta. 11 okt. avati " Eesti Draama Studio". Avamisel oli üle 30 inimese koos. Studio juhataja tõi lühikese seletuse Studio tähtsusest ja tema eel-seisvast tegevusest. Juba teisel tunnil algasid har-jutused: etteandmine üksikuid ettepane. kogunänge j. n. e. sõnadega ja sõnadeta. Vahelduseks tulid plasti-ka turnid, kuid neid esialgu oli raske üles saada, sest suurem osa studiste oli harjunud sarnaste kändamis-te ja vaanamisega. Peardi näidaja järgi algas esine-se näidendi harjutus. Küsitusel oli Georg Kaiser'i " GAMB'i " näidaja vastus. Li saanud teda põhjalikult harjutada, sest juba võimaldati studistidele Draama-teatri ettekannetest osa võtta. Asusime Surgutschev'i " Sügise viinlite " juure. Juba 2-3 proovi järele oli ettekanne / s.o. 5 novembril 1920 aastal / .

Järeldused olid rahuldavad. Teine avalik ülasatamine oli 10 novembril 1920. Draamateatri "Merdi õhtul" kus studistid nardisantidena oma koonika annet võisid esile tuua. Praegusel silmapilgul töötame improvisatsioonil alla. Osalt takistab meie tööd tarvilike ruumi puudus, mis võimalikult pea kõrvaldada tuleks. Sellepärast tööle kõik, katsuge kõik nuretseda ja kuulata ruume, ainult siis võime õieti tööd alustada.

Rix K.

Meie vaim jaanub .

Usk kaob. Kirik kaob. Tena astub teater. Näitelava kaudu peab kasvataja massi. Teater on tempel. Näitlejad - preestrid. Kunsti kaudu sünnib progress, edu. Sellest näitleja, kunstniku tähtsus. Kasvataja, juhataja peab kõrgemal olena massist. Hari kõige pealt iseennast. Sa pead massi este ilnema puhtana. See hingeliselt ja vaimliselt. See on meie kohus. Selleks kõik meie jõud kokku võtta! Hingaline ja vaimline, sisemine ja välimine inimene peavad saama kokkukõllasse viidud. Hingelisele arenemisele viib neid näitelavaline töö. Vaimliseks, teaduslikeks tööks peame ise teed otsima. Töö saab määratu ränk olema. Näitleja, massi kasvataja käest nõutakse palju. Arge vaadake kerge pilguga studio, näitekunsti peale. Vähe on näidendi harjutustest - sellega ei jõua meie kohuile. Meil saab raske olema nängida näidendi, kui ei tunne seda aega, mida näidehd kujutab; seda kirjandust; selleaegset õhkkonda ja inimeste mõttekäiku. Võtken näituseks "Ülikoolidel". Palju meist tunnevad Dikkens'i? Väga vähesed. On küll lugenud, aga sellepärast ei tunta veel. Kui ei tunta Dikkens'i, seda ilnahuulest meest, mida teame veel siis vähematest? Edasi. Liitmete järjepäriniste peale olen kuulnud, et paljudki ei tea mida tähendavad sõnad "assotsiatsioon, emotsioon, intuitsioon" (1, 2, 3,) (Märkused lõppus). Meid sõna tarvitab meie juhataja Studios õige tihti seletuste juures, kuid seletusest on vähe kasu kui temast aru ei saada. Ja need on ju kõige lihtsamad. Mis teeme siis kunsti ja kirjandus ajaloo - rahva hingeelu peegli juures. kui neil kõige elementaarsemad teadmised puuduvad, kuidas astume siis teadus-teta mõtteteaduse juure, selle kõige teaduste ema. Kuidas tahetakse näidendi arutamise ja läbitöötamise juures loogiliselt mõttelda, kui meie loogikat ei tunne. Inimese hingeelu peab näitleja ilnringimata teadma. Omal on väga ränk selle uurimisele asuda,

kui puudub hingeteadus. Halb on, kui mõned meist Studio tööd teisiti ettekujutanud on. Vähenalt minu arvates on see teisiti. Argu arvaku et näidenai harjutustest diktsioonist ja deklamatsioonist küll on. Näitekunst juures töötaval inimesel on programmi suuren ja laien, kui üheski ülikooli teaduskonnas. Sellepärast peame peama täie teadmise ja tahtmisega selle hiigla töö juure. Peame arusaama vastutusest, mida kunst neilt nõuab. Peame asuna selle töö juure ainult siis, kui meil oma energiasse ja tahtmissse raudne usk on. Ja seda peab neil olema, muidu ei makssaks neil Studios ühtki päeva olla. Väga rängalt eksivad, kes arvavad, et harjutamisest näidendite juures peab aitama. Kui meie tahame uut luua, siis peame peensusena tundma endist kõige tema pahedega mõistusega peame aga ülimald olema, kui endised. Päevad nädalad ja kuud lendavad, ja meie seisame ikkagi paigal. Kuna üks põlevamatest päevaküsimustest on neil endi vaimlik, teaduslik arenemine. Minu arvates oleks neile tarvilikud järgmised ained: 1) Hingeteadus, 2) loogika, 3) mõtteteadus ja tema ajalugu, 4) esteetika ja tema ajalugu, 5) kirjandus /kesti ja üleüldine/, 6) muusika, 7) loodusteadus / anatoomia/, 8) teatri ja näitekirjanduse ajalugu, 9) ajalooliselt tähtsate rahvaste kultuuri ajalugu, 10) Olevik oma kombetega, 11) Selge väljaraakimine / diktsioon/, 12) ilulugemine, 13) plastika, 14) tants, 15) vehklamine, 16) näojumestus, 17) näemoonutus, 18) kostüümneerimine 19) sport 20) Võõrad keeled.

Peale selle jääks veel Studio töö näidendite juures. Ja see ei ole veel kõik. Need on esialgselt, kõige hädalisemad ja vajalisemad ained. Opejõuasi leiaks. Tarvilik on omavaheline läbirääkimine opejõududega.

Need ained peab igauks teadma. Kui nende õppimise igauhele võimaldatud saab (kas Studios ehk väljaspool) peaks meie juhataja iga studisti käest kas või dokumentaalset tõendust nõudma, et ta neiu aineid õpib. Iga studisti kohus on tähele panna, et kaasstudist temast maha ei jääks, et tulevikus omataolistega töötada. Muist aineid peab olude sunnil sügiseks jätma, kuid paljudel peab kohe peale hääna. See asi nõuab kiiret korraldust. On studistisi, kes selleks väljaspool Tallinnat rida on sõitnud; mitmed on koolidest lahkunud, et täie jõuga Studios olla; - sellepärast peab ka neid

muidu toodud. Kõik see seisab aga meie enda käes. Meie ei tohi oodata, et keegi meie eest midagi tee. Meil on endil mõistus - ja hea tahtmise juures saab kõik. Kui meile kõiki seda omandada suudane, siis alles võime väljastatla kuu püha templi solased, ning asuda selle suure töö/teose ülesandeteostamiseks, mida näitekunstneme peale paneb. Siis saab mass meie usu vastuvõtjaks kui meie ise selles kindlalt oleme. Siis maitseme selle töö läbi saadud vilja.

- 1m -

Esimene sa m .

Kui palju olen teatrikunstist unstanud !
Kui sagedasti teatris mõelnud : " millal võin ka mina lavale astuda, et olla ise osavõtja, 1) mitte aga pealtvaataja . . . " Ja ongi täits läks see kaua igatsetud soov. Töö oli reedel 5. XI l a. mil "Sügise viiulid" edartati ja meie stadiolad, esimest korda näiteks lavale astasime 2). Minu ülesandeks oli võõruspidul vastuvõt gümnaasistat eledada, - veike tumm osake. Ihtus üht, kuid, paraku võõras aeg, lühike. Kui kahju, et nii varsti lõppes ja lõhkama pidin. Aga polnud ja midagi meale hakata. Pidu oli ikkagi lõppenud. Lavale läksime tuppa, 3) , mis meile määratud oli Meie juhataja jagas mälestuseks igatühele meile programmi " Sügise viiulid". Soovisin onas mõttes et sellest edendusest veel mituja mitu korda osa võtta.

Lyd. R O O .

Märkus : 1) õigen, looja, sümitaja. 2) astsime- kaudu niste kare ütles 3) tuppa on tõepoolest südamlikum kui garderoobi.

Jõulukuu alguspäivil luges hr. VELLINAR 3-ndal loengul " Commedia dell'Arte "st ". Korra peale eel-
nimetuid loenguid tegi P.S. PP kõigist tollest, nia
Italia maskekomödiast kuulsine, kokkuvõtte; tema sõnu-
tas kui väga tarbeline on nüüdseaja näitlejal, impro-
visatsioon komöödiatega tutvuneda. Katseks tegi
kõigile studistele ettepaneku, et need sama kbel-
dud ja harutud süschee peale, kavandi septsiks. All
pool toone õpil. MOOR'i kavandi, mille läbitöötamine
lähempäivil algab.

Julge pealehakkamine on pool võitu.

Tagelased :

- Isa - taluperemees, rikas umbes 50-ne aastane, otsib rikat väimeest.
- Tütar- ilus, 19-ne aastane.
- Teine tütar- inetu, kurt 22 aastane.
- Kõrtsmik-rikas lesk 60 aastane.
- Noormees-21 aastane, otsib omale rikas naise.
- Teender-nooremene juukse 24 aastane.
- Teenija-taluperemene, juukse 20 aast.

I V a a t u s .

I E t t e a s t e .

Teenija ja noormees.

Noormees, kes sihita jalutab, seisatab naja ees ja na-
kab, et aknast kena naiserahvas välja vaatab. Heli-
teda välja. Algab temaga rääkinist, Lõppude lõpuks ava-
dab temale armastust.

2 Etteaste. - Endised ja tütar.

Peretütar tuleb teenijad tagaotsina. Leisb teda kea-
nooremehega jutuasjast. Saadab teenijat ningisugust
ülesannet täitma. Noormees, kes alles nüüd äru saab, t-
ta oli teenijalle armastust avaldanud, märkab et per-
tütar palju ilusam on, kui teenija. Hakkab temaga
kima ja lõpuks avaldab ka temale armastust, Teenija

kuplab seda kõrvalt pealt ja läheb vihasena ära.

3. Etteaste - Noormees, isa ja tütar.

Armavalduse ajal tuleb isa väljast ja ehmatab tüdrit võõra nooremehega nähes. Noormees palub sealsamas tüdri kätt. Isa vihastab sellepeale ja kihutab nooremehe kus seda ja teist. Isa noomib väljaste tüdrit sarnase ülespidamise pärast. Tütar kahjatakse oma tegu isa ees, kuna süütuks on temal nooremehest kahju. Isa läheb ärritatult ära.

4. Etteaste - Tütar ja teenija.

Tütar kurbuses nooremehe pärast räägib teenijale kes teda otsima tulnud, vahejuhtumise nooremehega ära. Teenija avaldab temale kaastundmist, ehk ta küll ärritatud on, sest seesama noormees avaldas ka temale armastust. Katsub tüdrit tööatida. Tütar kurbuses, teenija vihas - lahkuvad.

5. Etteaste - Isa ja kõrtsmikik.

Isa, kes näeb ainult, kõrtsmikiku tulevat, läheb tallo rõõmsana vastu. Peale veikest jutuaajamist palub kõrtsmikik ilusana tüdri kätt. Isa on sellega põhjusemõttelikult nää, sest ta tahab enale rääkida väimeest. Lähevad tuppa pikemalt läbirääkimata.

6. Etteaste. - Teendri menoloog.

Teender tuleb väga rõõmsana, räägib oma peremehe suurest aust ja rikkusest ning mis noodi ta nooremehe teenistusse astus. Lõpuks räägib veel kirjast, mida noormees proovile saatnud.

7. Etteaste - Teender ja teenija.

Teenija tuleb. Teender peab teda pezetütreks ja pakub temale kirja, sealjuures rääkides kelle käsul ta seda teeb. Teenija räägib ära kes ta on ning seletab ära teendrile, et seesama noormees olla temale armastust avaldanud ja loobunud teda ära võtta. Teender naerab teda välja, sest seesugane rikas noormees, kui tema peremees, ei kosi inat teenijast. soovib teenijale parem oomsuguseid vaudata ja avaldab temale armastust.

8. Etteaste - Unisad, isa ja kõrtsmikik.

Unisade lõpu tuleb isa kõrtsmikikuga õue. Mär- teenija võõra nooremehega. Hakkab koledasti riidle- teenija jookseb pelglikult ära. Isa haarab teendri kätt, see tunnistab hirmuga ühes kes ta on, kelle

juurest ta tulnud, ja missugune on noorem...
Alles pärast märkab ta seda, et hirmuga kõn...
bisenud oli. Isa vihas, kihutab teendri min...
bab nüüd juba päris kindlasti kõrtsnikule...
tütart. Kõrtsnik lahkeb üliõnnelikuna.

s r i e .

II . V a a t u s .

1 Etteaste Teenija ja teender.

Teenija puhastab rutuga tuba, Märkab akt...
teendrit ning kutsab ta sisse. Teender küsib...
puhastamise põhjust. Teenija räägib, et varas...
kõrtsnikk koaja. Teender seda kuuldes ütleb et...
ningisugune tore plaan ning ta tahab veel täna...
dist eksitust püüdnud. Põhrub rutuga.

2 Etteaste - Teenija ja kõrtsnikki.
Kõrtsnik tuleb teiest kojariele sisse. P...
sest peronehele teatab kõrtsnikk räägib üks...
tenal oleks ikekõik missuguse tütre ta saab. Pe...
kaasavara. Kuiagu ilusad tütar saabavaluiks si...
ilusat naist ilusa kaasavaraga.

3 Etteaste. - Kõrtsnikk, isa ja...
Isa tervitab rõõmsana tulevast vaimu...
paneb kosjaviinad lauale. Isa küseb teendri...
tuua ja tütre kutsuda. Algavad labirintid...
elu üle.

4 Etteaste - Isa, kõrtsnikk ja tütar.
Tütar tuleb karvaga sisse. Isa r...
ja soovib tütrele head õnne. Kõrtsnikk on...
Isa saadab tütre ja kõrtsniku jalutamis...
tes.

5 Etteaste - Teenija üksik...
Teenija tuleb suupistega. Saab...
peretütre saatusast kahju.

6 Etteaste - Teenija ja teender.
Teender tuleb uhketes riietes sisse. Teenija...
teda esialgul ära. Teendrit räägib, et...
line plaan on, mida ta veel täna tahab...
nab lootust, et nad veel õhtul on pruut...
niija lahkeb rõõmsalt.

7 Etteaste - Teender ja tütar.

Tütar tuleb joostes sisse, kõrtsnik: oest põgenedes. Teender seletab kes ja kelle küsül ta on ja annab lootust, etveel tüna õhtul on ta oma arusamaga pruut ja peignees tütar, samasi kuuldes, joksseb ära.

8 Etteaste. Teendet kõrtsnik ja isa.

Isa ja kõrtsnik tulevad tüdarta otsides sisse. Næevad teendrit ja ei tunne teda ära. Teender hakkab oma rikkusest ja aust kõnõlõna ja palub lõpuks kurdi tütre kätt isa on nõus. Hakkavad kosjajäikusi jooma ja ägedalt juttu vestama. Vananehed jäävad aga peavinti.

9 Etteaste - Endised ja noormees.

Kui kõik juba kõige paremas tujus, iluub noormees teenri riietes. Peale lühikest sissejuhatast palub ta teenija kätt isa kes juba kaunis vintiä, on sellega nõus. Noormees lõõb osakorda kosjaviinad lauale. Algab teine joomine. Kui vananehed juba täis, kaob teender. Noormees palub vanameest et see annaks kirjaku nõusolemise teenija kosmisse üle. Vanamees neas tujus kirjutab paberille, mida noormees talle ette seab, alla.

10 Etteaste. - Endised, pruudid ning teender.

Ilmuvad pruudid ja teender. Pruutidel on näod looridega kaetud. Vanameeste silmad ei selota enam midagi. Kõrtsnikk juaa täis teeb ettepaneku, et isa õnnistaks nooripearisi. Isa on sellega nõus. Teender seab kõik paari. Noormees iluse tütreaga, kõrtsnik kurdi tütreaga ja ise teenija a. Isa õnnistab kõili korraga.

Seerile.

III Vaatus.

1 Etteaste. Isa üks.

Isa on suures vaimustuses, et tütardele rikkad mehed leidos, lõpuks teenijale ka veel. Arutab, palju tuleks kaasavara anda. Ootab väimehi.

2 Etteaste. Isa ja noormees.

Noormees iluub teendri riies. Isa võtab teda külmavereliselt vastu, sest tema teada kosib noormees teenija. Saadab ta õige ruttu oma pruudi juure.

3 Etteaste - Isa ja teender.

Ilmub teender nooremehe riietes. Ka selle võtab vanamees kaunis pealiskaudselt vastu, sest ta on tema kosib teender kurdi tütre. Teender küsib pruudi tervise üle ja lõpuks läheb parem ise pruuti vastana.

4 Etteaste - Isa ja kõrtsnikk.

Ilmub kõrtsnikk. Isa läheb kahe käega talle saha vast ja tervitab teda kui ilusa tütre tulevase. Algavad läbirääkimised kaasavara asjus - Kõrtsnikk on seal juures üliõnnelik.

5 Etteaste. - Endised ja teender.

Teender tuleb sisse ja tervitab oma kõrtsnikku ka oma tulevast sugulast. Veikse kõne järele algab läbirääkimist kaasavara üle. Kauplevad tükk aega, viinaks leiab selle peale kokku, et inetum saab ühe neljandiku ilusa kaasavarast. Kõrtsnik on õnnelik, et temal nii saab.

6 Etteaste - Endised ja noormees.

Kui noormees sisse tuleb, on vanamees heas tujus ja lubab teenijale kahe aasta palga pulnakingiks. Noorpealiskaudselt õnnelik. Asjad on joones ja isa kutsub pruudid peigneeste juure.

7 Etteaste - Endised ja pruudid.

Pruudid tulevad sisse. Isa küsib pruutusi peigneeste kaenlasse langeda, et tema võiks selle üle rõõnu tunda. Ilus joo ksee nooremehe kaenlasse. Teenija toendri kaenlasse. Viinaks jookseb kurt kõrtsniku kaenlasse. Kõrtsnikku ehitab hirasasti. Üleüldine segaigus. Vanamees parib vihasele järele mis see kõik tähendab. Noormees näitab kirjaliku nõusolemise ette. Vanamees on segaduses. Teender selgitab asja lähemalt. Kõrtsnik ei ole kuivaga. Ainult siis, kui kaasavara ühtlustakse. Viinaks leiab selle peale kokku, et kurt saab poole ilusana kaasavara. Pikaliste vaielduste järele on viinaks vanamees nõus. Noormehel ilusamat tüdruku adma, sest ta oli selle peal kirjaliku annud. kõige paremas tujus algab alles nüüd kosjaviina jookmine.

Töö ja teatrikunst.

Et tõsiselt ja täielikult Studios õpilane olla seega ennast näitekunstile pühendades, pead kõigist lahti ütlena, mis sind siduvad, olgugi et nad sulle arnsad on. Ja seda nõuab Eesti loomisel olev teater! Sest hingetõõs peame puhtad olena kui pilyest valguv luu. Kuid ametkohta kohustusisus! Need on meie õpilaste vastused. Ja lei vabapööst teenides, küürutades paberivirna juures k ökva arnsad, kuid üürikesed kujad paberipöögute vahelt silmade ette. Sa selles silnapilgus oled juua paljast andvasse tõsse suure voo teinud nida raskel parandada. Valusasti hõõrud silmi, nagu et ja omeri arnsalaid kujusid kaugemale tõrjuda. Nõnda silm nõõduvad neile kaduvaks paremad mõisval: nõnda siis peavadki paremad tundmused, parem ning! Oh, kuid tahaks, et tolles kaduv nõttes hõljuda saaks! Värskus raiskub ametkohta, kuid vaimutõõle ainult väsimus. Kui onale kindlanad ruumid saame, peak sine igal õhtul kokku: tulena ja teatri küsimusi ning ühte ja teist arutama. sest nida üks ei tea, teab teine. Liginene iksteisele rida et pälvseid muresid ja tööst väsimust muutuksine. Kuid, vahese koostöötamise peale vaatamata, tunnud, siiski, et läbielanised rohkekuu eme tõenäolisemad on: ja nagu ununeks endine seltskond endised lõbud ja endised jändamised; ning et arugi saaks - leiad ennast vabal ajal ikka ja jälle Studio põhinõtetete kallal töötamas. Teerada, nida nõõda käima peame peame, on käes, vaja ainult jõudu, et si hile pääseda.

Karl O T T O .

Meeleltusist.

Too es ole veel ammu, kui kujutasin teatrit tempelina, tena lavataguseid elanikke netshuldjatena, nende ihukere vajunist nünade veetlustena, nende mõtlenist kodumetsa kohana, nende ... oi, nende

elatuist päivist - pühadast e pühadest - meist
pilti, ikka täienduvat, mitte valnuvat pilti. Kui
mina ei taha arvustavalt kõnelda. Soame tõsiselt
mõtlevaiks omis tegenistes igati järeelkaaluvaid
- valume kunstile tugedeks ! Kui lõbutseme
hagu kosena ajud. laulgu ööpikuna keeled, kõnaga
hääled; kui töötane : olene tasused kui rohi ja
jäädavate - tungiga joomarisseigi meie hingepaari
tena virtsastud rinna ja ajuvoldi vastuhelk. Ette-
kujutusist hakkam jälle pilte maalima, kuid hoopis
teisisi - alates meist enestest.

Taie - Kodumaa kevdaas. Taie - Kodumaa
taidusr - lillilt õieke, seemneist terake; näitleja-
Õieke, viljapiiske, muu ja see ning teine... valnuvat
Ja kuis julgeme puhtusse, õrnusse tuhta,
piirituslähkrina, piibupigina lõhnae.

Soini 11.11.

Uks ebaloomulik, kuid siiski tuttav nähtus

Meelmisel tumil teatas meie juhataja, et
teatri näitlejate poolt on kaebus tulnud studistide
sagedaste kätte teatris käimise, mitte korraliku
näitlejate loosches istumise järele, sarnaste
Et saa salata - studistisi on ligi 30 inimest,
vad teatris käia, ei ole siiski ühe, kui meid seal
ha on. Ma ei salga ka seda, et on juhtumisi olnud
kaks ehk kolm, kus mõni kaasstudistidest on tulla
mineku juures aidanud. See, on paha mida mingil
sel lubada ei tohi, ja osa studistel oli mõu
Studios üles tõsta, kuid nähtavasti on Dramateatri
lejad ette jõudnud. Olgu lugu kuidas on, kuid keegi
distid seal viibimisega seganud? On studistid
näitelaval näitlejatel tüliks ees olnud? Näitle-
Loosches on ainult õhtutel olnud siis kui nad
tasid ja kogu õeg seisid nad seal püsti seina
Istmetel ei ole mina kunagi studiste näinud.
on nad rõõm ehk saalis olnud. Meie soovitaksime
tahes Dramateatri näitlejatel lähemalt järele
nende võerad on. Harilikult, igal etendusel, isegi

kaks preilimest (mitte Studiost), vaid näitlejate eneste tuttavad), mitmed naisterahvad, isegi sõjaväelased (Vana aasta õhtul) lapsi ja kõiksugu teist puht likuni - kas näitlejate tuttavad ehk võerad. On neil kade meel, kui mõni studistidest seina tugeb? Mis puutub meie korrektsuseta ülespidamisse, siis on ülekohtane. H-ra SEPP'al ei maksa niisuguseid kaebusi südamesse võtta, sest olen Draamateatris liikunud üle paari aasta ja ikka ning seda sama vana laulu kuulnud. Kaebajad on ju teada - mõned nooremad näitlejad, sest vanemad ei tee sarnaste asjadega tegonist. Need isikud on lapsik - veiklased ja neil on kade meel, et kellelgi peale nende, ka õigus näitelaval liikuda, looses istuda. Vast tahavad nad üksi selle au ja hiilguse osalusteks saada. Ja kui teisiti soovimata isikutest lahti ei saada, siis tullakse kaebama. Või näevad nad studistes eneste konkurrenti. Seda võib nii mõnigi seal karta ja täie õigusega. Näitleja ja niisugune veiklus! Kus on siin artist? Kus on siin kunstniku hing? Armetute näitelava käsitöölised näevad nad nii noodi välja! Kas ei ole meie, studistid, mitte kaastegelased olnud seal? Kas ei läinud Vana aasta õhtu sissetulek Draamateatri maja heaks? Studistid selle natukesegamis neil on, on valmis kõigest jõust toetama ja aitama Draamateatrit, kuna tal onak koor puudub ehk kui on siis õige vilets - ei nõua midagi selle eest, sest see läheb näitekunsti kasuks. Ja seal tuleb mõni veiklane inimene, pealegi Draamateatri näitleja meie kallale, et irista. Halvaks pidamise tunnet ätatab see nende vastu! Oleme suureneelsenad ja unustame selle asja. Kirjutatud on see ka ainult selleks, et kaasstudistidele näidata niisugune inimene olema ei pea.

14 jaanuaril 1921a.

- ln -

.....

Peale Studiosse vastuvõttis katse kuni 11 näärikuuni oli jägati õpilased kaitse
Esimesse määrati järgmised: Tihkand, Roo, Peetmann,
Vernik, Lill, Puhmas, Meil, Moor, Nerep, Kalnes, Hinde,
Teetsofi, Kuljus, Hellsblom, Laars, Pääroos.

Teise kruppe jäid: Rooman, Velmann, Schults, Reinmann, Tuimann, Otto, Madisson, Tuberik, Uutekur.

Studiost välja jäätuille lubati teatril tingimisi kruppe juures õppida.

Esinene kruppe töötab näidendi "kilk koldes" kallal. Teine kruppe õpib ülesantud etüüde tegelaste läbiviina.

Pr. LEVELD'i ja H-ra VELLNER'i tundest on hüstud kogu Studio osavõtna. Tunnid algavad näärikuu lõpu poole.

Kroonika.

Lühike ülevaade Studio tegevusest.

- 15 talvekuu p. 20a. kuni Inäärrik. p.
- 15.XI.20. Improvisatsioon-läbielan. üraastuse
- 16.XI.20. Charles DICKENS'i näidendi "kilk koldes" ettelugenine.
- 17.XI.20. "kilk koldese" sisu seletamine ja harjutused
- 19.XI.20. Draamateatris kolmas kord "Sügise viiulite esinenine.
- 22.XI.20. H-ra VELLNER'i loeng. Aine "Commedia dell' ARTE.
- 24.XI.20. Draamateatris 4 kord "Sügise viiulite esinenine.
- 25.I.20. Esimene plastika tund Draamateatris.
- 26.XI.20. Esimene ilulugemise tund. Pr. LEVELD'ile selle P. SEPP'a juhatusel improvisatsioon "Poeg varas".
- 28.XI.20. Draamateatris 5 kord "Sügise viiulite esinenine.
- 29.XI.20. H-ra VELLNER'i loeng. Aine "Commedia dell'Arte".
- 2.XII.20. Pr. GSOVSIJAJA loeng Moskva Kunsti akadeemia
- 1.XII.20. Ilulugemise tund. Pr. Kevend.
- 5.XII.20. Draamateatris näidend "PAAR'is" etteluviivade tantsude proov-

11. 20. H-ra VALLHÄLR'i loeng.
12. 20. Improvisatsioon. P. SEPP.
13. 20. Draamateatris "PAAN'i" proov.
14. XII 20. Draamateatris 6k. "Sügise viiulites" esinn.
15. XII 20. Improvisatsioon. P. SEPP.
16. XII 20. P. SEPP'a selätus, näidend "Võerastemaja piidaja üle."
17. XII 20. Draamateatris "PAAN'i" proov.
18. XII. 20. Pikem seletus näidendi "KIMM koldeli" üle. P. SEPP.
19. XII. 20. Draamateatris "PAAN'i" proov.
20. XII. 20. Vana aasta õhtu eeskava proov.
21. XII. 20. " " " "
22. XII. 20. " " " "
23. XII. 20. " " " "
24. XII. 20. Vana aasta õhtu Draamateatris.

"Studisti" korraldav toimekonnalt.

Seane tarvidust nõõda igat tööd Studio hinge ja vaimuvallaga kokkukõlas enem-vähem parandama. Et asja te nurinat ja südamevalu ei tekita, siis palume teie hoivatavate märkustega varusta. - Ja niisuguseid töid arutane autori juureolekul.

Loodame, et edaspidi "Studisti" iga l-sel ja 15-al kuupäeval näeme.

Kirjavastus d.

-ln-Ulevuade Studio töö tegevusest jääb järjekorda.

Kaljursidu -Teie töö jääb järjekorda.

Al.- Teie töö jääb järjekorda.

Tmn.-Sinu hing on vast sama kurnatud kui "Studisti" korraldav toimek. tarvita antud luuletusega värsi-jaladki. Kirjuta jutustavalt.

vrnk. Teie tööd ei saa neie mitte tarvita.

Thkn. Meeleola. 14-nal jääb järjekorda.

Ludmilla Puhmas - Teie "veste" jääb järjekorda.

